

« اجتماعی حریت » لڑدہ کیفیت برعکسدر۔ حریت اجتماعی مطلقاً بر اہلیت، بر استحقاق، بروظیفہ نتیجہ سندہ بذاتہ حصولہ کلیر۔ وظیفہ اجتماعی حریت اجتماعی بی تولید مثبت وجہلر داخلندہ انکشافی تأمین ایدر۔ اجتماعی وظیفہلر تکمیل ایتدیکہ حریتک ساحہ سی کنیشلر۔ بوعتبار ایلہ ملتک حیثندہ عامل اولان الک قوتلی براساس، حریت سیاسیہ دکل، حریت اجتماعیہ در۔ چونکہ حریت اجتماعیہ نک موجودتی حریت سیاسیہ ایچون یکانہ برمسند تشکیل ایدر۔ شمدی بو حریتک حدود وشروطی وتأثیراتی تدقیق ایدہلم۔ حیات اجتماعیہ معشری بر حیثتدر۔ حیات فردیہ بوجامعہ نک تحتندہ مستر بولونور۔ انسان منفرد و دیگر انسانلردن آری بولندقہ عمومی برطاقم وجائب و ضرورتلر حس ایتیہ بیلیر۔ فقط تماس باشلادقہ مناسبت شخصیہ برطاقم متقابل وضعیتر احداث ایدر۔ قوانک تکشیفہ محتاج ایشلردہ تشریک مساعی ایدہ بیلیمک ایچون حسن معاشرت، یاخود دشمنلردن تحفظ ایچون مدافعہ کی خصوصاندہ ابتدائی اشکالی کورولن متقابل حقوق ووظائفک مدنی ہیئت اجتماعیہلر آراسندہ مختلف صفحات و تجلیاتی برامر طبعیدر۔ حیات اجتماعیہ منفعت عمومیہ بی استہداف ایتدیکہ کی « حریت اجتماعیہ » دہ حریت عمومیہ بی استہداف ایدر۔ عمومیت ایچندہ کی خصوصیتک وجدان عامیہ مغایر انطباعاتی تعدیل وتسکین ایچون منفعت عمومیہ نامنہ خصوصی و اجتماعی حریتلرک تحدیدی ضرورتی حاصل اولور۔ برملتک حریت اجتماعیہ سی اعضای فردیہ سی آراسندہ کی رابطہلرک انحلالدن مصون بولنسی شرطیلہ ومطلقا اکتساب ایدلمش بر اہلیتہ انکشاف ایدر۔

هیئت اجتماعیہ نک رابطہلرینی پارچہ لایان، عمومی حریتک فوقہ چیقمق ایستہن شخصی طاشقیقلر جمعیتدہ برنوع اسارت وجودہ کتیریرکہ «بودہ اسارت روحیہ» در۔ محیطک قیود وتحدیداتندن قورتوباق، جمعیتک خارجہ چیقمق ایستہن کیمسہلر غیر اختیاری اولہزق نفسلرینک، محیطک وتردیاٹک دائرہ تأثیراتہ داخل اولورلر۔ ہیئت اجتماعیہ بی زندہ برحالہ یشانان اخلاقی، حقوقی اسارتی بالطلہ لامق ایستہینلر تدریجاً حریتلرینی مائے ومعناً ضایع ایتمک محکومدرلر۔

زیرا حریت دساتیری منفعت عمومیہ ایلہ متعارض بر وضعیت کوستردیکہ، افراط ایلہ تقریط پئندہ حد متوسط ومتکمل اولان حال اعتدلی احراز ایتدیکہ محافظہ ایدیله مز۔ محافظہ ایدیله منیجہدہ مادی ومعنوی اسارت درحال کنندینی کوسترر۔

مادی اسازملر علی الاکثر ملتک هیجانی و احراز استقلالیلہ پارچالانیر، ادامہ موجودیت ایدہ مز۔ یالکز معنوی اسارتلر مہلکدر۔ برملتک باشند باشہ حالت روحیہ سی، ذهنیق، شرائط مضرہ اجتماعیہ سی تعدیل وتبذیل ایدلملیدر کہ حریت اجتماعیہ نک استردادی ممکن اولہ بیلسون۔

ایچون بعث اولوندیم، دیمکدر۔ زوجہ طاهرہ سی حضرت عائشہ : « رسول اللہک اخلاقی بزہ تعریف ایت » دیلدیکی زمان : « اونک اخلاقی قرآندن عبارت ایدی » جوابی ویریور۔

بویلہ بر دعوی عظیم ایلہ اورتایہ چیقان بودین، ظهورندن مطلوب اولان غایہ بر ربیع عصر ایچندہ واصل اولمش وتاریخ عالمہ حادث اولان الک بویوک انقلابی وجودہ کتیرمشدر۔ قرآنک حامی فضائل وماحی رذائل اولماسندن، اویغمبر دیشانک تطبیقاندہ رھبرلک ایتسنددر کہ اصحابی ایچندہ فضائلہ ہربری بر قومہ سرمایہ افتخار اولاجق بونجہ اعظم انسانیت ظهور ایتشدر۔ دینزک مناسی، روحی اخلاق حسنہ ایلہ تخلقدن عبارت اولدینی ومقصود اولان بوغایہ عالیہ بہ وصولہ مدار اولاجق تفرطانک ہیچ بری اہمال ایدلمدیکی ایچوندر کہ یرہ زندہ بوقدر آرز برمدت ایچندہ بوحیرتفزا انقلاب وقوعہ کلشدر۔

احمد نعیم

اجتماعیہ غریبیلر دوزغریبیلر :

اسارت روحیہ

جوق کیمسہلر واردر کہ « حریت » مفہوملریلہ سرمست حظوظ برحالہ اسارتہ دوغرو کیتدکاری کی کوردہ مزلر۔ سوء استعمال ایدیلن ہرقائدہ لی شیتک ضرر تولید ایلسی کی حریتک سوء استعمالی دہ روحی و اجتماعی اسارتی انتاج ایدر۔

واقعا حریت، طبع بشردہ مکنون وموجود اک جبلی واک محترم براساس حقوقیدر۔ فقط جمعیتلرک تکالی، افرادک انکشافاتی حریتک معقول ومثبت بر شکلدہ موجودیتیلہ ممکن الحصولدر۔

بو اساس داخلندہ حریتک معناسی « جمعیتلرک وافرادک حیسات اجتماعیہ وفردیہلرندہ متقابل حقوق ووظائف دائرہ سندہ سربستجہ تکامل ایدہ بیلملرندن » عبارتدر۔

انسانی، شعوری، حقیقی معنادہ اولان حریت آنجق بودر۔ بوقسہ نفسانی، آفاقی، شہوانی وکیفی آرزولرک تطمینندہ مداخلہ سز وحدودسز بر سربستی دیمک دکلدر۔

حریت یا سیاسی، یا اجتماعی ساحہدہ تجلی ایدر۔ « سیاسی حریت »لر وطنداشلرک مملکتک اداره ساحہ سندہ معین حقوقہ مظہریتی صورتیلہ تبارزایدر۔ فقط بو حریت بر استحقاق و اہلیت نتیجہ سی دکل، بلکہ برطاقم استحقاقلرک، وظیفہلرک انکشافی ایچون قبول اولمشدر۔ حریت سیاسیہدہ حریتک حدودی بیودیکہ متابلندہ او نسبتدہ یوکسک وظیفہلر ظهور ایدر۔

علوم حقوقیه واجتماعیه حریت مفهومی حقیقه ایضاً چالشیست و یغمر اساساتی تنبیهی استدیکی کی بوتون جهان مدینه حاکم اولان فکریه بودره حیاتی علم وفک ایجاباته توفیق ایتک ایستین هر ملت بوکون حریتدن آنجق بو معنای آکلایور. حالویه ایکن هر شیمزی غریبه اویدورمق، مدینه غریبه مک معقول، غیر معقول کافه تجلیاتی غیر شعوری بر صورتده تطبیق و تقلید ایتک ایستینلر عجباً حریت کله سندن نه آکلایورلر؟ آمریقالی تربیه متخصصنک بیاناتی بو مشکلیمزی حل ایتش کیدر. مومی الیه «ترکیامک بردوستی و اونک ترقی و تعالی سنک ال بیوک خیر خواهی اولدیغمدن نه بنم ونه دیگر مملکتلرک تربیه مه تودلرینی تقاید ایتک تهلکه سنه قارشق متیظ بولنسنی تنبیه و ترصیه ایدرم. اصول تعلیم و تربیه بر مملکتک آرزو و تجربه لرینه کوره انکشاف ایتلی و خلقک احتیاج حقیقی لرینه توافقی ایتلیدر» دییور. واقعا بو بیانات ایچنده صراحتاً حریتدن بحث ایدلیور سده هراهلینک، هراستحقاقک یکانه والدی اولان تربیه مسئله سنک حریت مفهوملرندن خارج اولدیغنی تصور ایتک کولنج اولور. مومی الیه آچیقجه دییور که: «تیار و جیلقدکی [یعنی آفایانده کی] استعداد کزی کوردم. علم و عرفانده عینی قابلیت کوسترم کزی تمی ایدرم» بو ایکی بیانات قارشولاشدی ریلر سده مسئله سهولتله توضیح ایدر. ایضاح ایدمک ایستینلن حقیقت «مثبت ساحه لرده علمی، اجتماعی یوللر مزلک تمامیه یا کلش انتخاب اولوندیغندن، منفی ساحه لرده ایسه غیر مشر بر تقلیدک هیئت اجتماعی مزه ضرردن بشقه برشی تأمین ایدمه جکندن» عبارتدر.

دیمک که حسلرمز، فکرلرمز، یوللریمز اوزرنده شایان تأسف بر غلط رؤیت، غلط حس حاکم بولونیور. آثار و نظاهراتیه آکلایلیور که بو یا کلش رؤیت حریت مفهومی حقیقه ده تمامها واقع و وارددر.

احمد جودت بک باش مقاله سنده بو نقطه یی اشارت ایدره که «حریتی حسن استعمال ایتکی بیلیمورز. حریت سایه سنده انسان قوای عقلیه سفی مشروع امللره صرف ایتک لازم کایرکن بز، هر کسک رأی العین کوردیکی وجه الیه قوای معنویه سفی تخریب، حیثیت نفسیه سفی تحقیر ایدیورز. نه عننه، نه اخلاق ملیه، نه تربیه طائله دن جزئی بر زمان ظرفنده برشی قالمادی. بوقدر آرز بر مدت ظرفنده بوقدر محرومیته عقل ایرمز، بو بر ذهن صاچماسندن بشقه برشی دکلدرد» دییه آجی آجی شکایت ایدیور.

بوکونکی حریت تقلیلرینک وجدانی، اخلاقی، ادبی ساحه لرده کی عکس تأثیراته باقوبده اک مبجل بر دستور اساسینک ناصل اولوبده طائماز برحاله کلدیکنه حیرت ایتمه مک ممکن دکلدرد. «حریت وجدان» دییورز. وجدانک دوعری یولی تحریده هر درلو تأثیراتدن آزاده بولنسنی و هیچ کیمسه نک دیکرینک وجدانه مداخله ایتماسی معنانه

کلن بو مفهوم، تطبیقات ساحه سنده تحری حقیقت وادیسنده دکل، بلکه نفسانی، محترصانه امللرک تطمینه ده هیچ بر اساس وجدانی و اخلاقی به اتباع ایتمه مک و بشقه دورلو دوشون هر فکری، هر اساسی حقارت و استهزا الیه کورمک معناسی افاده ایتکده در. حریت وجدانی سده مقدسانه حقارت وارمیدر؟ هر فکره حرمت کوسترمک، فکری ینه دهه معقول ثابت فکرلره قارش-ولامق وجدانی حریتک اک ابتدائی قاعده سفی تشکیل ایلدیکی حالده مقدسانه قارشق هر کون دوام ایدن تعرضات و استهزالی هانکی اساس مدنی به عطف ایتک امکانی موجوددر؟

«حریت مطبوعات» دییورز. بوندن مقصد هیئت اجتماعی نک مشروع اولان حقوقک، عنعنات ملیه نک، شعائر اخلاقیه نک، اساسات اجتماعی نک، حریت و مصونیت شخصیه نک، منفعت عمومیه نک مدافعه سیدر. حالبوکه مع التأسف سربستی مطبوعاتدن شخصی منفعت تأمیننه چالشیلمقده اولدینی کورولیور. سربستی مطبوعات هر درلو قیود اجتماعی دن وارسته ذهنیه غزته سورومی ایچون؛ اخلاق ملیه یی، تمیزات مخصوصه سفی بالطه لاملق ایچون دکلدرد. خلق اک آجیق و کیرلی معناسیه فحشه سوق ایدن، صداقت طائله یی بلاهت کوسترن، عنعنات ملیه یی قرون وسطائی اساسلر، شعائر اسلامیه یی ابتدائی خرافه لر عدایدن، اخلاقه، طائله رابطه لرینه، مقدسات وجدانیه یه هجوم ایدن، هر کون رسملره، ستون ستون یازیلره مزاحی، جدی شکلرده تعرض ایدن بر سربستی مطبوعات دنیانک هانکی مدینه کوشه سنده تصادف اولنه بیلور؟ دنیانک هر طرفنده حساسیات عمومیه یی، قناعت عمومیه یی رنجیده ایدن، اخلاقی افساد ایدن یازیلر نتیجه مدینه و حریت عداولتمق شویله طورسون، هیئت اجتماعی علیه ایشلنمش وخیم بر جرم اوله رق تاقی ایدیلور. اک مسامحه کار محررلری بیلر «زنا ادبیاتی» تعبیریه تلفه سوق ایدن یکی مودا نشریات تقلید ایتک ایستدیکمز هراک مدینه و کالاتی ساحه سنده رذالت دییه یاد اولونور.

«حریت نسوان» دییورز. قادینلرک شرعاً، عرفاً و علماً مؤمن اولان حقوق مشروعیه سفی، وظائف طائیه اساسیه سندن معدود اولان طائله صداقت و روابطی داخلنده مائل کال و انکشاف اولسنی، مادر وطن وصفی حائز تکملات روحیه و فعلیه یی حائز بولنسندن عبارت اولان حریت نسوان، بجرای طبیعی و منطقی سندن آقیری بر فکرله قادینک عصمت و هجابدن صیریلسنی، وظائف اصلیه سفی ترک ایدره ک یارادیلشی، مقاومتی اعتباریه اصلا باشارامیه جنی ایشلرله اشتغالی، هیئت اجتماعی نک تملی تشکیل ایدن طائله صداقت و انضباطندن قور توله رق حسنه، ذوقه خوش کان هر شیئی یا به بیلیمسی شکلنده کوستریلور. حالبوکه مدنی وصفیه اورته یه جیقان هر هانکی ملت

هوساتلرینک اسیریدرلر. کندی وجه ملیسنی اونوته رق غربک ملواتنی تقلیده اوضراسانلر بی شعور راسیردن بشقه بر شی عد اولنه مازلر . ایشه غرب مقلد لکنک بنیه ملیده آجیدینی درین یارلر ، محترم و مقدس حریت مفهوملرینی بیله وضع اصلیسندن چیقارمش ، هیئت اجتماعی مزک رابطه لرینی باشدن باشه بالطه لامشدر .

حر اوله رق دوغان ، جناب حقدن بشقه کیمسه یه قوللق ایتمین ، منفعت عمومی و اخلاقدن بشقه هیچ برقید و شرط قبول ایتمین حریت اسلامیة نک هرکسه نامتناهی بر ساحه تکامل بخش ایدن بویوککی مواجهه سنده بو فلاکت اوچورومنه بوواریلایمق نه ایم برشیدر .

المزده بی حد و حساب واسطه رفاه ، حریمزده اک یوکسک و امثالسر بر مدنیت موجود ایکن فضیلتدن ، تکاملدن محرومیته منتهی بر بولده نبات اک خفیف معنایله بلاهتدر .

بو کون مبتلا اولدیغمز « تقلید جیلکله مترافق اسارت روحیه مرض و خیمک اول امرده در حال منع سرایتته مقتضی تداییر اجتماعی بی اتخاذ ایتک ، دیگر طرفدن ده خسته لنی فضیلت و اخلاق و بالخاصه معنویات سرومیله تداوی یه باشلامق ضرورتی بر حیات ثبات مسئله سی تشکیل ایتکده در . زیرا صنوف اجتماعی مز آره سنده اجتماعی فوضاله تمایل کتدکجه زیاده لشمکده ، اخلاق کوشه مکده در . هر نه قدر بنیه ملیه اکثریتی اعتباریله له الحمد بو فلاکتدن مصون بولنمقده ایسه ده منفی فضایلک بالتجربه مثبت اولان قوتلی سرایتی حسیله بومعافیتک اوزون مدت دوام ایده بیلیمسنه امکان یوقدر . اوزوم اوزومه باقه باقه قاراریر ، ضرب مثلی مؤداسنجه فضایلک سرایتی امر واقع عد اولنه بیلور .

بناء علیه حرث ملیمزی ، اساساتمزی ، اجتماعیاتمزی وجوده اویمایان حاضر البسه لرکی تقلید جیلکدن قورتارمق ، آمریقالی تربیه متخصصنک سویلیدیکی کی ، حسیات و محیط ملی داخلنده ترقی و تجدیدک استحصانه چالیشمق و هیئت اجتماعی نک تمایلات روحیه سی داخلنده حرکت ایتک احتیاجندن وارسته قالامیز ... چونکه کورور بر کوز ، دوشونور بر قافا ، حس ایدر بر وجدان و خامت اجتماعی مزی انکار ایده مز . انکار اید مه نیجه ده یکانه چاره استخلاص اولان اساسات اخلاقیه و اجتماعی مزه توسلدن بشقه چیقار یول اولدیغنه البته قانع اولور . بو کونکی وضعیتمزده بوتون دنیایک اجتماعیات و تربیه متخصصلرینی بر آرایه طوبیلاسیق حقمزده ویره جکری حکم « ترقی و تکامل ایچون حرث ملی داخلنده حرکت مجبور سکیز . عکس تقدیرده انفساچه محکوم سکیز ، دن عبارتدر .

حسن حکمت

عالمه قادینک محافظه عصمتی عمده ، اساس اتخاذ ایتشدر . مدنیتک حصوله کتیردیکی ثروت و رفاه نتیجه سنده حاصل اولان سفاهتک سقوط ایتیردیکی بر قسم قادینلنی عالمه محیطندن اوزاقلاشدیرمقله غرب هیئت اجتماعی لری منفعت عمومیه ملاحظاته اتباع ایتکده درلر . آوروپاده دکل عالمه قیزلرینک ، طانمش عالمه لک دول و سربست قادینلرینک بیله دوام ایتدکری عمومی دانس سالونلرنده ساخته مدنیت تقلید جیلکی اوغرنده کوچولن زواللیری نفرتدن زیاده مرحظه یاد ایتلیدر . چونکه مدهش برضالتک قربانیدرلر . بوخاله آوروپان ده ، آمریقان ده در میان ایدیلجهک مطالعه تألفدن عبارتدر .

« حریت شخصیه ، دیپورز . هیئت اجتماعی داخلنده متقابل حقوق و وظائفه استناد ایدن تکملات شخصیه نک منافع عمومیه ملاحظاتیله تحدید ایدیلن قوه تأییدیه سندن عبارت اولان حریت شخصیه ، صانکه افراد یشادینی محیطک اساساته تابع دکلش کی حسیات عمومییه ، اخلاق ملییه اهمیت ویرمه مک صورتیله هراستیلن فعلک ایسته نیلن شکلده پایله بیلیمسنی ضامن بر حق ظن اولونیور . پیروی اولدیغمز غربده افرادک حریتی هیئت اجتماعی نک اخلاقی ، حسی ، اعتقادی مبدألریله محدوددر . هیچ کیمسه حیات عمومی نک فوقه چیقوب اونکله استهزا ایده مز . هیچ بر فرد « حریم وار » دییه منفعت عمومیه ایله تعارض تشکیل ایدن افعله تصدی ایده مز .. اک نهایت بوحریتلرک هیئت مجموعه سنه « حریت اجتماعی » نامی ویریورز . حریت اجتماعی ، هیئت اجتماعی نک عمومی وجهه لرنده تعقیب ایلدکری طریق تکاملک سربستجه قطع اولنه بیلیمسنی کافل بر کلدلر . یوقسه رابطه اجتماعی بی زیورزبر ایدن ، عالمه تملنی بیقان ، اخلاق عمومی بی اولدورن نفسانی یوللره « حریت اجتماعی » دکل ، ضالات اجتماعی « نامی ویریور .

حریت اجتماعی ؛ تکامل اجتماعی ، تساند اجتماعی ، رفاه اجتماعی دیکدر . تظاهراتنده بالکیز فضیلتی کوسترر . تجلیاتنده فضاحتی کوسترن اشکال اجتماعی ایسه لوئیات اجتماعی در . ایشه مختلف حریتلرک سوء استعمالی ، یا کلاش تفهیمی و یا کلاش تطبیقی نتیجه سنده حصوله کان وضعیت « اسارت اجتماعی » و افراده تعلق اعتباریله « اسارت روحیه » در . محیطک اخلاقی ، اعتقادی رابطه لرینی غیر قابل تحمل بر اسارت تاقی ایدنلر تعقیب ایتدکری مسلاک نتیجه سی نفسلرینک ، احتراملرینک ، لوئیاتک ، تردیاتک آزاد قبول ایتیز اسیری اولمشلردر . عالمه محیطی اسارت اوله رق قبول ایدن قادینلر بو کون بارلرده ، دانسلرده آنجق